מוכי שחין עושין בירושלים הולך לו ערב פסח אצל הרופא וחותכו עד שמניח בו כשערה ותוחבו בסירא ונמשך ממנו והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו א)(ורואה אני) שהדברים ק"ו: גמ' א] תנן התם ב)המוחק א את הכרישה והסוחט בשערו ובכסותו ב] משקה שבתוכו אינם בכי יותן ג] והיוצאין ממנו הרי הן בכי יותן אמר שמואל וכרישה עצמה הוכשרה מאי טעמא ד] בשעת פרישה ה] ממנו הוכשרה והתנן ערב פסח הולך לו אצל כו' ° ואי אמרת בשעת פרישתן הוכשר ו] הא איכא נמי ההוא אבר המדולדל בשעת פרישתו מאדם נטמייה לאדם ז] כדקאמר רב יוסף בניתזין בכל כחן הכא נמי בניתזין בכל כחן והיכא איתמר דרב יוסף אהא ג)זב וטמא מת ב שהיו מהלכים ח]וירדו עליהם גשמים אע"פ שסוחטין ד)(זה את זה משקין היורדין) מצד העליון לצד התחתון טהורים שאין מחשבין אלא ט] שיצאו מכולן יצאו מכולן הרי מכשירין ה)(שאין נחשבין אלא לאחר שיצאו מגופו) אמר רב יוסף בניתזין בכל כחן: מתני' ועוד י] ו)שאלו ר' עקיבא השוחט ה' זבחים בחוץ בהעלם אחת מהו חייב על כל אחת ואחת או ג אחת על כולן יא] אמרו לו לא שמענו ז)אמר רבי יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד יב] מה' תמחויין בהעלם אחת שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו אמר ר"ש לא כך יג] שאלו ר' עקיבא אלא באוכל נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב ד אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו לא שמענו א"ר יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד בה' תמחויין בהעלם אחת שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו אמר לו ר' עקיבא ח)אם הלכה נקבל אם לדין יש תשובה אמר לו השב אמר יד] ולא אם אמרת במעילה שעשה בה את המאכיל כאוכל ואת ו המהנה כנהנה צירף את המעילה לזמן מרובה תאמר בנותר שאין בו אחת מאלו: גמ' מאי טו] קשיא ליה לר"ש הכי קא קשיא ליה מה ראיה לשוחט מאוכל מה לאוכל שכן נהנה אלא כך טז] שאלו האוכל נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב יז] בכל אחת ואחת או אחת על כולן אמרו לו לא שמענו אמר ר' יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד יח] מחמשה תמחויין בהעלם אחת שחייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו מה מזבח אחד שאין גופין מוחלקין חייב על כל אחת ואחת משום יט] תמחויין מוחלקין חמשה זבחים דגופין מוחלקין לא כל שכן כ] אמר ר' שמעון לא כך שאלו אלא באוכל ט)(מזבח אחד) נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו לא שמענו רבי יהושע אומר שמעתי באוכל מזבח אחד בחמשה תמחויין שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו: אמר לו ר' עקיבא אם הלכה נקבל כו': קיבלה רבי יהושע להא תשובה מר' עקיבא או לא ת"ש דתניא כא] י)אכל ה' חתיכות נותר מזבח אחד בהעלם אחת בחמשה תמחויין אינו מביא אלא חטאת אחת ועל לא הודע שלהן אינו מביא אלא אשם תלוי אחת כב] מחמשה תמחויין בחמש העלמות מביא חטאת על כל אחת ואחת כג] ועל לא הודע שלהן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת כד] מה' זבחים בהעלם אחת מהו חייב [על כל אחת ואחת] ר' יוסי בר' יהודה כה] אומר אפילו אכל ה' חתיכות מה' זבחים בהעלם אחת אינו מביא אלא חטאת אחת ועל ספיקן אין מביא אלא אשם תלוי כו] אחת כללו של דבר י כל שחלוקין בחטאות חלוקין באשמות אכל ה' חתיכות בה' תמחויין מזבח אחד לפני זריקת דמים אפי' בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת משום מעילה

ואילו

מוכי שחין. אבריהן נופלין: **וחותכו.** לא משום טהרה שקודם לכן נמי טהור אלא שלא יהא מאוס ברגל באבר המדולדל: **שמניח כשערה.** ולא חותכו לגמרי שלא יטמא אותו י)החותכו שנוגע בו בשעת פרישה: **ותוחבו.** לאבר בסירא בקוץ המחובר לקרקע או לכותל והוא החולה נמשך ונתלש האבר מאליו: **ק"ו.** מפרש בגמ' יז] ל)אדם שמטמא מחיים שמקבל טומאה מחיים מ)[ואפילו הכי לא מטמא אבר המדולדל ק"ו בהמה שאינה מקבלת טומאה מחיים]: יח] **גמ' המוחק את הכרישה.** כותש את הקפלוט שקורין פור"ש: **הסוחט.** מים שבשערו כגון יוצא מבית המרחץ ומסתפג באלונטית: **משקין שבתוכו.** שבתוך הכרישה אינן בכי יותן דלא חשיבי מידי הואיל ובלועין הן: **והיוצאין הימנו הרי הן בכי יותן.** אם נפלו על הזרעים: **וכרישה עצמה.** לאחר שיצאו ממנו המשקין הוכשרה אף על פי שלא נגעה בהן אחר יציאתן: **(מ"ט כו') ניטמייה לאדם.** למוכי שחין: **בניתזין בכל כוחן.** שמשך עצמו בכח ונתלש בכח וליכא נגיעה בשעת פרישה אבל מי כרישה יוצאין בנחת ולאחר שיצאו ממנה חשובין הן מיד וקודם שיפלו לארץ נוגעין בה בשעת פרישה: **זב או טמא מת שהיו מהלכין בדרך וירדו גשמים.** על בגדיהן אף על פי שסחטן הזב בעצמו החליק כסותו כלפי מטה שיפלו המים אותן המשקין היורדין בבגד מלמעלה למטה טהורים ואין מטמאין אדם י)הנוגע בהן לפי שאינן חשובין הואיל ועומדין ליבלע בשפה התחתונה של בגד: **יצאו מכולן הרי אלו מכשירין.** אם נפלו על הזרעים וטהורין שאינן מטמאין את הזרעים אלא אם כן הזב נוגע בהן לאחר שיצאו מכולו. והא דכתיב בסיפא אלא לאחר שיצאו מגופו ל"ג לה: **מתני' חייב.** משום מעילה על כל תמחוי אם אכלן קודם זריקת דמים: **ק"ו.** מפרש בגמרא: **אם הלכה.** שקבלת מרבך שחייב על כל אחד מן הזבחים נקבלנה ממך: **ואם לדין.** שאתה למד אותה מק"ו ממעילה יש תשובה: **המאכיל כאוכל.** שאם נתן אוכל הקדש לחבירו חייב כאילו אכלה הוא עצמו דקיי"ל(ס) המוציא הקדש לחולין הוא מעל ולא מי שניתן לו: **והמהנה כנהנה.** במידי דלאו בר אכילה: **לירף את המעילה לזמן מרובה.** שאם נהנה היום בחצי פרוטה ומכאן עד ג' שנים חצי פרוטה מצטרפות לקרבן (א) ולקמן בפרק ספק אכל חלב (דף יח:) מפיק ליה מתמעול מעל ע)ריבה: **גמ' מאי קשיא ליה לר' שמעון.** מה ראייה לשוחט בחוץ מאוכל זבח לפני זריקה: **לא הודע.** שהיו ה' חתיכות נותר וה' חתיכות כשרות לפניו ואין ידוע איזו אכל אם הה' של נותר אם הה' כשרות: **בה' העלמות.** ומזבח אחד יט] אכל נותר חייב ה' משום נותר דהעלמות מחלקין: **מה' זבחים.** אכל נותר בהעלם א' חייב ה' הואיל וגופים מוחלקין. ר' יוסי פ)ור' אליעזר סבירא להו כר' עקיבא דמתני' (ב) דר' ל)שמעון: **אבל אכל ה' חתיכות כו'.** אתאן לת"ק דאיירי ל) רישא בה' חתיכות נותר מזבח אחד והכי קאמר לגבי מעילה מודינא דתמחויין מחלקין: **לפני זריקת דמים.** שייכא מעילה אבל נזרק הדם דהיתה לה שעת היתר לכהנים שוב אין בו מעילה וכן מפורש במנחות בפרק התכלת (דף מז:):

המוחק את הכרישה. פי' בקונטרס כותש הקפלוט לא] וקשה דא"כ פירות ניהו ומי פירות אינן מכשירין ועוד קשה דקאמר הסוחט בשערו אינו בכי יותן והיוצאין ממנו הרי הוא בכי יותן ופי' הקונטרס לב] סחט בשערו אחר שיצא מבית המרחץ וא"כ שבשערו אמאי אינו בכי יותן והלא תחלתו לרצון היה ואמרינן (מכשירין פ"א מ"א) כל משקה שתחלתו לרצון אף על פי שאין סופו לרצון לג] לכך פר"י דמיירי שירדו הגשמים עליהם ולא היה לרצון עד שיצאו מהם: **והיוצאין** ממנו לאחר שיצאו הרי זה בכי יותן. אף על גב דשלא ילקה לד] הכותל אינו בכי יותן התם משום דלא ניחא ליה דאתו לה] והכא נמי אף על גב דלא ניחא ליה מעיקרא מכל מקום כיון שהוא עצמו דוחקן להוציא מהם המים לו] אחשבינהו: **מצד** העליון לצד התחתון טהורין. פירש בקונטרס משום שסופה ליבלע בבגד וקשה שהרי במסכת נדה פרק האשה (דף סג: ושם) קאמר חרסין שבלעו משקים טמאים ונפלו לאויר התנור כי הוסק התנור טמא מפני שהמשקין יוצאין ואע"פ שלאחר היסק יחזרו ויבלעו החרסין אלא יש לפרש משום דהוי שלא לרצון כ"ז שהם על בגדיו כמו במשקין שבכרישה: **ואת** המהנה כנהנה. והוא הדין דמצי למימר הנהנה כאוכל מה שאין כן בנותר אלא אגב דנקט מאכיל כאוכל קאמר מהנה כנהנה:

אלא

תוספות המוחק הכרישה. פי' רש"י כותש משמע דבעי למימר דבמי שחית הכרישה מיירי ולא נהירא דהא קי"ל דמי פירות אין מכשירין דלא מיקרי משקין ופירש ריב"א מוחק שהחליקו באצבעו או בצפרניו להעביר מי גשמים שעליה דומיא דסוחט בשערו ובכסותו: **בניתזין** בכל כחן. בפרק העור והרוטב לא משני הכי כי פריך טומאת בית הסתרים היא וי"ל דפלוגתא דאמוראי היא בפרק בהמה המקשה דעולא ורבינא והכא אליבא דרבינא: **האוכל** נותר מה' זבחים כו'. לא דמי לבא על ה' נשיו בהעלם אחת דחייב על כל אחת ואחת לדברי הכל דהנהו יש בהו ב' אזהרות שהוא מוזהר עליה והיא עליו כדלקמן: **צירף** את המעילה כו'. ה"נ המ"ל מאי קא מיבעיא ליה כו' מאחר דר"ע פריך אמילתיה פשיטא דקבלה:

עין משפט נר מצוה

נב א מיי' פי"ג מהל' טומאת אוכלין הל' יד:
נג ב מיי' פי"ב שם הל' ו:
נד ג ד ה מיי' פ"ו מהל' שגגות הל"ב:
ו [מיי' פ"ט שם הל' ט]:
נה ז מיי' פ"ח שם הל' ו:

שיטה מקובצת

א] גמ' מאי קו"ח ומה אדם שמטמא מחיים אבר המדולדל בו טהור בהמה שאינה מטמא מחיים אבר המדולדל בה אינו דין שטהור תנן: ב] והסוחט בשערו ובכסותו. ק"ק דאם היו לרצון מתחלה אמאי אינו בכי יותן הא כל משקה שתחילתו לרצון אע"פ שאין סופו לרצון מכשיר ופ"ה דלא חשיבי מידי הואיל ובלועין הן ור"י פי' דנפלו עליו מי גשמים דלא החשיבם כלל: ג] והיוצאים ממנו כו'. דאע"ג דאמרי' התם בשביל שלא תלקה הכותל אינו בכי יותן המים התם לא ניחא ליה שהיו אלו מים בעולם אבל הכא נהי דלא ניחא ליה שיבואו כיון שהוא עצמו הפילן משערו וכסותו א"כ אחשבינהו ומכשיר. הרא"ש ז"ל: ד] עי' בחדושין: ה] ממנה הוכשרו והתנן הולך לו ערבי פסחים אצל: ו] הכא נמי תיבות הא איכא נמחק: ז] לאדם כדאמר רב יוסף אות ק' נמחק: ח] מהלכים בדרך וירדו גשמים אע"פ שסוחטין משקין היורדין: ט] אלא לאחר שיצאו מכולו יצאו מכולו הרי אלו מכשירין וטהורין ותיבות שאין נחשבין אלא לאחר שיצאו מגופו נמחק: י] שאל רבי עקיבא אות ו' נמחק: יא] (כולן אמרו לו): יב] א' בחמשה תמחויין אות מ' נמחק: יג] כך שאל ר' עקיבא: יד] אמר לו לא אות ו' נמחק: טו] מאי קא קשיא ליה הכי. תיבת לר"ש נמחק: טז] כך שאל האוכל אות ו' נמחק: יז] חייב על כל אחת אות ב' נמחק: יח] אחד בחמשה תמחויין אות מ' נמחק: יט] משום דתמחויין מוחלקין: כ] חמשה זבחים דגופין מוחלקין לא כ"ש. צ"ל דמדמי הכי דמ"מ תמחויין מחלקין לפי שיש שינוי טעמים כדאמר בסמוך דמשכחת דכגון שאכל מה' אברים דמדמי לה' תמחויין. והבהמות נמי חלוקין בטעם שאין טעם זו דומה לזו והוי כחמשה תמחויין. מתיבת אמר ר"ש לא כך כו' עד תיבת א"ל ר"ע נמחק: כא] אכל ה' חתיכות כן מוכח הסוגיא הא דקתני מזבח אחד בה' תמחויין אינו חייב אלא חטאת אחת ה"ה מה' זבחים והאי דקתני מה' זבחים ה"ה מזבח אחד מה' תמחויין: כב] אחת בחמש. תיבות מחמשה תמחויין נמחק: כג] ואחת מה' זבחים אפילו בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת ועל: כד] מתיבת מה' עד תיבת ריב"י ל"ש ונמחק: כה] יהודה ור' אלעזר בר' שמעון אומרים אפילו: כו] תלוי אחד כללו של דבר. גליון פי' לדברי הכל. גליון גמרא ישנה עיין תוס' לקמן (דף יח ע"א): כז] בגמ' הס"ד ומה"ד גמ' אדם: כח] תיבת גמ' נמחק: כט] א' נותר אכל חייב על כל אחת משום אות ה' ל"ש: ל] דאיירי ברישא בה': לא] הקפלוט ומים שזבים מן הכרישה נוטפין וקשה דא"כ מי פירות: לב] הקונטרס. גליון כן פרש"י ז"ל הסוחט בשערו אחר שיצא מבית המרחץ ויש עדיין מים על שערו ולא נהירא אלא מיירי שירדו גשמים על הכרישה ועל שערו וכסותו ואינו לרצון עד שיצא מהן. הרא"ש ז"ל: לג] לרצון מכשירין לכך: לד] לקלוט. בלוק אע"ג דהני משקין רצונו הוא שלא יהיה בעולם ודומה לכופה קערה על הכותל בשביל שלא ילקה כו' שאני הכא כיון שסוחט המשקין בידו להוציאן מקרי לרצון. הרא"ש ז"ל: לה] דאתו בעולם והכא: לו] המים א"כ אחשבינהו:

מסורת הש"ס

א) [נ"ל ורואין אנו וכ"א במשנה שבמשניות], ב) מכשירין פ"א מ"ה ע"ש, ג) תוספתא דמכשירין פ"א ה"ג ע"ש, ד) רש"ק מ"ז, ה) רש"ק מ"ז, ו) [נ"ל שאלן כך איתא במשנה שבמשניות וכ"א ברמב"ם], ז) [לעיל ד:], ח) [יבמות עו:], ט) רש"ק מ"ז, י) [לעיל ח: לקמן יח: ע"ש בתוס' ד"ה והתניא], כ) נ"ל את, ל) [איתא בשטמ"ק אות א], מ) כנ"ל רש"ק, נ) [זרעים או פירות. רש"ש], ס) [מעילה כ.], ע) [ויקרא ה], פ) ע' תוספתא רפ"ד, צ) [ואליבא דר' רש"ש],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לירף וכו' ולקמן. נ"ב ובמסכת מעילה דף יט: (ב) ד"ה מה' זבחים וכו' ודרבי שמעון אבל כנ"ל ותיבת אבל נמחק:

גליון הש"ס

גמ' ואי אמרת בשעת פרישתן. ע' חולין עב ע"ב תד"ה בשעת:

לעזי רש"י

פור"ש [פוריל"ש]. כרשים (ירק מאכל).

רבינו גרשום

אסיר אלא בחלב אבל בקדשים קלים או אם היה כהן בקדשי קדשים מצי אכיל: הוה ליה טמא מיגו דנאסר בחתיכות טהורות. דקדשים שהיו מותרין לו קודם (דאינו) [דהיינו] כולל [דנאסר לון] דברים המותרים קודם איתוסף נמי עילוי חלב דהיינו איסור טומאה [על] איסור חלב: אקדשיה לחלב מיגו דאיתוסף ביה איסור הנאה. דחלב קדשים אסור בהנאה לכולי עלמא והיינו איסור מוסיף דמוסיף איסור אחרים על איסורו איתוסף נמי איסור לגבי חלב משום הכי חייל נמי איסור מוקדשים על איסור חלב וטמא: ועד כאן להדיוט הוא דאסיר. באכילה ובהנאה אבל לגבוה שרי להקטרה: הוי ליה נותר. הוי ליה איסור מוסיף דניתוסף [איסור] אחר על איסורו איתוסף נמי איסור נותר עליו על איסור חלב: חל עליה יוה"כ מיגו דאיתסר הוא גבי חולין היינו איסור כולל איתוסף נמי איסור יוה"כ על איסור חלב: וניתני נמי חייב חמש חטאות ונוקמה. חייב חטאת חמישית וכגון דאכל כזית פיגול מאידך בהמה: בחדא בהמה קא מיירי מתני' ונותר ופיגול בחדא בהמה לא משכחת לה דפיגול לא הוי אלא בד' עבודות וכיון שחישב עליה בשעת עבודה לפגלה (ולא) ונתפגלה כולה מיד וליתא באכילה ולא אתי לנותר: אלמה לא. בתמיהא: משכחת לה. בחדא בהמה וכגון שהעלה אבר פיגול לגבי מזבח דכיון דהעלה ומשלה בו האור פקע פיגולו ממנו ואם סילקו ושיירו הוה ליה נותר וכי אכלו להאי אבר שפקע פיגולו ונעשה נותר ואכל כזית פיגול משאר איברי פיגול של אותה בהמה ליחייב נמי משום פיגול והוויין תרוויהו בחדא בהמה: ומנלן דפקע פיגול בהכי כדאמר עולא במס' זבחים קומץ שהוא פיגול והעלהו לגבי מזבח כיון שמשלה בו האור להורידו ושיירו ופקע פיגול ונעשה נותר אפי' הכי באבר אחד קא מיירי מתניתין דחייב עליו ונותר ופיגול בחדא בהמה ובחד אבר לא משכחת לה: אלמה לא משכחת לה. בחד אבר כגון שהעלה עליה אבר פיגול לגבי מזבח דפלגיה דאבר אנחיה אמזבח ופלגיה דאבר הוה תלוי אבראי דמזבח ואיכא בחד אבר נותר ופיגול לא איפשר למיהוי בחד אבר דלא אפשר לצמצם לאנחיה מפלגיה דאברו במקום דאיכא רובה דאבר תמן שדינן ליה כיון דאזלת בתר רובה: תיפשוט דבעי רמי בר חמא. בבהמה המקשה הלכו באברים אחר הרוב אי לא. אלא מדלא איפשט ליה מהכא ש"מ דלא אזלינן בתר רוב אבר. ולוקמה בחד אבר כדאמרן וליחייב נמי משום פיגול: אלא בזית אחד מיירי. תנא דמתניתין ובזית אחד לא משכחת פיגול ונותר דאי אנחיה לפלגיה דזית אמזבח ופלגא אבראי אין הקטרה לפחות מכזית ולא קא פקע פיגול מיניה והוי פיגול אלא לא משכחת לה פיגול ונותר בחד אבר אלא באבר שיש בו שני זיתי חלב ובב' זיתים לא קא מיירי תנא: ולא הא קתני יוה"כ כו' אמר ר' זירא. הכי משכחת לה דלענין יוה"כ הוי שיעור שלם ולא משכחת ביה פיגול ונותר כגון דאכל כוליא בחלבה שהכוליא כזית וחלבה כזית והיינו חד אבר ובחלבה דכזית הוא לא מצית לאוקומיה פיגול ונותר כדאמרן לעיל דאין היקש לפחות